

ContrAverse

“Met repressie alleen kom je er niet”

Is de War on Drugs die het Antwerps stadsbestuur op dit moment voert een maat voor niets en moet er meer geld vrijgemaakt worden voor hulpverlening aan drugsverslaafden? De directeur van Free Clinic, Tino Ruyters, vindt alvast dat de energie die in de hulp aan gebruikers wordt gestoken evenredig moet zijn met de middelen die voor repressie worden vrijgemaakt. Free Clinic is vragende partij voor een gebruikersruimte of een hostel voor zware drugsgebruikers.

Tino Ruyters van Free Clinic wil hostel voor drugsgebruikers

Tijdens de voorstelling van de drugsmonitor afgelopen donderdag was er kritiek van professor Tom Decorte op de War on Drugs die in Antwerpen wordt gevoerd. ‘Te repressief en geen echt antwoord op de drugsproblematiek in de stad’, luidde het.

Tino Ruyters staat als directeur van Free Clinic dagelijks tussen de zware drugsgebruikers. Terwijl hij tijd maakt voor een gesprek, staan aan de balie van de kliniek aan de Schijnpootweg in het noorden van de stad mensen te wachten op hun consultatie. Mensen waaraan je kunt zien dat ze uit het harde leven van de straat komen. Ook zij maken zich zorgen over de toekomst. Wat is het stadsbestuur precies van plan met hen en kunnen ze

straks hun spul nog gebruiken zonder opgejaagd te worden? Spul dat voor hen bijna even levensnoodzakelijk is als eten en drinken...

Is de War on Drugs die het stadsbestuur plant te repressief of is het een oplossing voor de drugsproblemen in Antwerpen?

Ik heb mijn twijfels bij die repressieve maatregelen. Het zou wel eens kunnen dat de zware drugsgebruikers naar alternatieven gaan zoeken. Misschien dat ze zich wat meer gaan terugtrekken in woningen of afgelegen plekken waar bijna niemand komt. Maar de drugsproblematiek oplossen met louter repressie is onmogelijk. Zoals het er nu naar uitziet gaat dit stadsbestuur niet bezuinigen op de hulpverlening aan drugsverslaafden, en dat is goed nieuws. Maar tot op heden wordt er toch vooral over de

War on Drugs gepraat. Over de begeleiding en hulp aan verslaafden wordt weinig gezegd.

Een repressieve aanpak tegen drugs aankondigen komt bij de meeste mensen natuurlijk een stuk beter over dan een verhaal over hulpverlening.

Is het niet logisch dat een stadsbestuur de overlast die sommige mensen veroorzaken wil aanpakken?

Ik ben het daar volledig mee eens. Twijfelen aan de effectiviteit van een maatregel betekent niet dat ik het maar normaal vind dat sommige mensen voor problemen zorgen. Het is vanzelfsprekend dat crimineel gedrag door, in dit geval, drugsgebruikers, niet kan. Dat de politie een verslaafde oppakt die aan het inbreken is, is niet meer dan normaal. Het enige wat ik zeg is

dat zo een beleid alleen niet voldoende is.

In de aanbevelingen die in de drugsmonitor werden gemaakt duikt opnieuw de gebruikersruimte voor drugsverslaafden op. Waarom is het zo belangrijk om zo'n ruimte te hebben?

Om te beginnen hebben veel mensen een verkeerd beeld van een gebruikersruimte. Dat is geen ruimte waar mensen drugs kunnen kopen om te gebruiken. De verslaafden moeten hun eigen drugs meebrengen en kunnen die in zo'n ruimte op een veilige en hygiënische manier gebruiken. En ze zitten daar ook niet alleen. In een gebruikersruimte is er opvang en begeleiding van gespecialiseerd personeel. Het is bij uitstek ook een plek waar de hulpverlening con-

Tino Ruyters: “We spreken in Antwerpen over ongeveer 200 zware drugsgebruikers. Dat is voor een stad een relatief kleine groep. Maar wel een die enorm opvalt door hun gedrag.” FOTOWIM HENDRIX

tact kan maken met verslaafden en hen eventueel alternatieven kan aanbieden om van hun verslaving af te komen.

Is de angst dat een verbruikersruimte voor overlast zorgt dan onterecht?

Een gebruikersruimte kan er precies voor zorgen dat de overlast op straat tot een minimum beperkt blijft. Wat is het beste? Dat mensen hun drugs gebruiken in een afgeschermd omgeving of dat ze het in portieken of in Park Spoor Noord doen? De implanting van een zorgcentrum met gebruikersruimte moet wel goed doordacht gebeuren. Ik denk dat behalve de ge-

“Veel verslaafden beseffen echt wel dat ze wegen op de samenleving.”

TINO RUYTERS
FREE CLINIC

bruikers zelf ook de maatschappij gebaat is bij een dergelijke ruimte. In Europa zijn er ondertussen al zestig steden in zes landen die over een gebruikersruimte beschikken. En die ruimten zijn goed aanvaard. Nederland was het eerste land waar een gebruikersruimte werd ingericht. Die dateert ondertussen van 1990. De vraag is in die landen al lang niet meer of een gebruikersruimte nuttig is, wel waar ze moet komen. Het spreekt voor zich dat je zoiets niet in een klein residentieel straatje of bij een school moet doen. Maar als je de locatie goed kiest en zorgt voor een goede begeleiding, is een gebruikersruimte zowel voor de gebruikers als voor de bevolking een meerwaarde.

Hoe groot is het drugsprobleem eigenlijk in Antwerpen?

We hebben geen exacte cijfers. Maar we kennen in Antwerpen, naast de vele verslaafden achter de voordeur, ongeveer 200 mensen met een zwaar verslavingsprobleem die opvallen in het straatbeeld. Dat zijn de mensen die bij het publiek het meest opvallen en waar altijd het meest over te doen is. De mannen en vrouwen die je op de bekende straten en pleintjes tegenkomt. Of 200 veel of weinig is, laat ik in het midden. Maar vergeet niet dat we in een stad leven met meer dan een half miljoen inwoners. Voor die mensen is het nog belangrijker om een goede woning te hebben dan een gebruikersruimte. Als we die mensen een alternatief willen geven voor hun rondhanggedrag op straat,

zullen we toch moeten nadenken over een oplossing voor hun woningprobleem. Het idee van een hostel voor zware drugsverslaafden vind ik een goede oplossing.

Wat is zo'n hostel precies?

In de eerste plaats een woonplek voor deze mensen. En ook een omgeving waar ze op begeleiding kunnen rekenen. Van dergelijke hostels zijn er ook voorbeelden in het buitenland. In Utrecht bijvoorbeeld is er zo een. En een hostel kun je eventueel combineren met een gebruikersruimte. Iedereen, zowel de politiek als de samenleving, moeten beseffen dat we drugs nooit uit onze omgeving zullen kunnen weren. Net zoals dat prostitutie ook niet gaat. Daarmee zeg ik niet dat we alles maar moeten tolereren. Ja, we moeten ernaar streven om zo veel mogelijk mensen te behouden voor een leven met drugs. Er is geen zinnig mens die een pleidooi zal houden om te gebruiken. Ik zeker niet. Maar het fenomeen bestaat wel. En dus moeten we ervoor zorgen dat de mensen die met een zwaar drugsprobleem zitten geholpen worden. Voor zichzelf, maar ook voor de samenleving. Zo'n hostel kan daartoe bijdragen.

Zijn drugsverslaafden vragende partij voor dergelijke initiatieven?

De meeste mensen zeker wel. Er bestaan al meerdere projecten. Naast wonen is activering ook belangrijk. Dat gebeurt al via initiatieven als de Sociale Werkplaats van De Sleutel of Buro Aktief van Free Clinic bijvoorbeeld. Buro Aktief geeft verslaafden de kans om kleine klusjes te doen. Het is een manier om met kleine stapjes opnieuw kennis te laten maken met een ander leven dan dat van drugs. Voor deze mensen is dat ook een manier om de maatschappij terug te betrekken. Want vergis je niet, veel van deze verslaafden beseffen wel degelijk dat ze voor overlast zorgen.

PATRICK VAN DE PERRE

BART DE WEVER

“Geen gebruikersruimte voor drugs”

Bart De Wever.
FOTO BERT HULSELMANS

Een gebruikersruimte voor drugsgebruikers zal er in Antwerpen de volgende jaren niet komen. “Er zullen ongetwijfeld een aantal goede argumenten zijn in het voordeel van zo'n ruimte. Maar er zijn ook heel veel argumenten om het niet te doen. En die geven de doorslag”, zegt burgemeester Bart De Wever (N-VA). “Met het drugsbeleid dat we nu voeren zou het nogal vreemd zijn om op één of meerdere locaties in de stad een gedoogbeleid te gaan voeren voor harddrugs. Want dat is uiteindelijk wat je doet door een gebruikersruimte te installeren. Je creëert een plek waar mensen vrij drugs kunnen gebruiken. Bovendien trek je met een gebruikersruimte ook allerhande ongewenste nevenactiviteiten aan.”

Te duur

Een hostel, waar zware drugsgebruikers kunnen wonen en leven, is dan weer wel bespreekbaar. “Al zal ook dat er de eerste jaren niet komen. Onder meer in Rotterdam is er zo een hostel. Maar dat is een zeer duur pro-

ject. Zowel het bouwen als het uitbaten van zo'n hostel kost veel geld. En dat geld hebben we op dit moment niet”, zegt Bart De Wever.

En dan is er nog de kritiek dat het stadsbestuur een te repressief drugbeleid voert. Vooral professor Tom Decorte haalt zwaar uit naar die aanpak. “Ik stel vast dat de professor heel onwetenschappelijk op zijn wetenschappelijke studie heeft gereageerd”, zegt de burgemeester.

“Wij besteden even veel geld aan drugshulpverlening als het vorige stadsbestuur. Dat zegt toch wel iets in tijden van besparingen. We hebben de keuze gemaakt om repressief op te treden tegen drugsoverlast in die wijken waar de problemen het grootst zijn. Maar daarnaast wil het stadsbestuur ook investeren in preventie en gezondheidszorg voor drugsgebruikers. Beiden zijn nodig. Door slechts één van deze twee zaken te doen zal het niet lukken. Dat weten we zelf ook wel!”, besluit Bart De Wever.

PVDP

TOM DECORTE

“Repressie is symptoombestrijding”

Professor Tom Decorte.
FOTO GVA

Professor Tom Decorte van de Universiteit Gent heeft zijn bedenkingen bij de War on Drugs die het Antwerps stadsbestuur wil voeren. Dat herhaalde hij nog eens bij de voorstelling van de drugsmonitor 2012-2013.

“De oorlog tegen drugs is al verloren. Er zijn wereldwijd genoeg voorbeelden die dat bewijzen”, zegt Tom Decorte.

Geen inspraak

Volgens de professor druipt de koers van dit stadsbestuur in tegen de wetenschappelijke kennis die ondertussen is opgedaan over de aanpak van drugsproblemen. En het beleid gaat in tegen de filosofie van het federale drugsbeleid, zo klinkt het. “Al in de jaren negentig heeft een parlementaire commissie de prioriteiten van drugsbestrijding elders gelegd. Bij preventie, hulpverlening en dan pas repressie.”

Tom Decorte stoort zich eraan dat het drugsbeleid in Antwerpen “volledig in handen is gegeven” van de politie.

“Van inspraak vanuit de hulpverlening is er blijkbaar geen sprake geweest. Nochtans moet een goed en geïntegreerd drugsbeleid opgevoerd worden in samenspraak met alle betrokkenen. Dat zijn behalve politie ook hulpverlening, preventie en gezondheidsdiensten.”

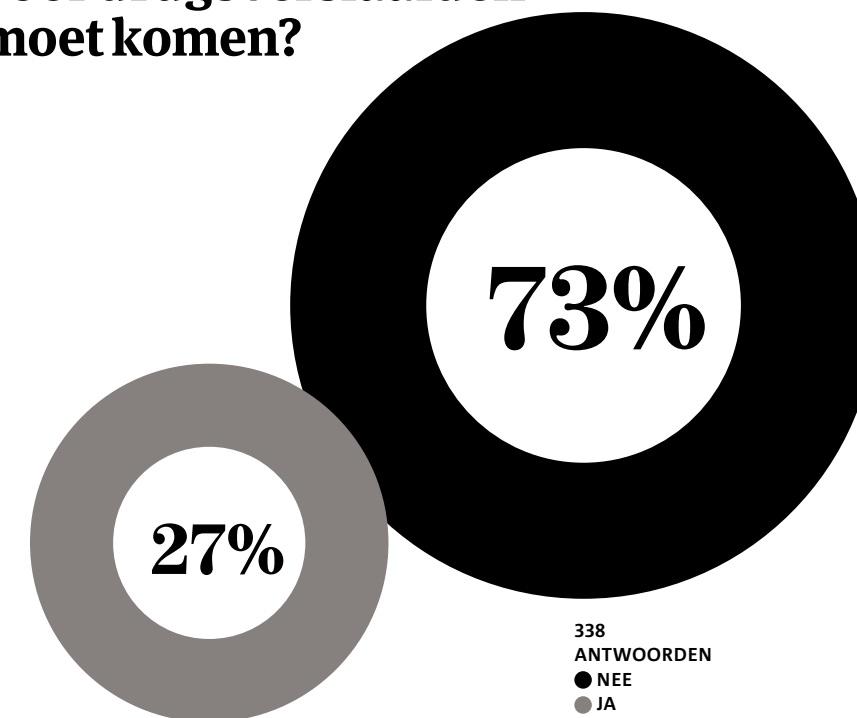
Markt verandert niet

Volgens Tom Decorte leveren meer opsporingsdaden aantoonbaar niet meer resultaten op. “De drugsmarkt verandert nauwelijks door meer politie in te zetten. Het leidt alleen maar tot meer uitgaven. Men probeert de symptomen van het drugsprobleem aan te pakken. Maar er verandert eigenlijk bitter weinig.”

PVDP

POLL

Vindt u dat er in Antwerpen een gebruikersruimte voor drugsverslaafden moet komen?

ANALYSE

DOOR PATRICK VAN DE PERRE
REDACTEUR

Pragmatische aanpak is nodig

Door de presentatie van de drugsmonitor 2012-2013 afgelopen donderdag is er opnieuw een debat ontstaan over de aanpak van de drugsproblematiek in Antwerpen. En dat debat gebeurt niet altijd even zachtzinnig. Helaas, want het gaat nog altijd over mensen. Mensen die, ondanks hun verslaving en afwijkend gedrag, nog altijd een deel van onze samenleving zijn. Een van de discussies is vaak hoe we het drugsprobleem het best kunnen aanpakken. Repressief volgens de ene, door het verstrekken van hulp en goede begeleiding volgens de andere. De waarheid ligt zoals zo vaak in het midden. Er bestaat helaas geen remedie tegen de gesel die drugsmisbruik is. Soms kan het niet anders of er moet repressief opgetreden worden.

Als drugsgebruikers ook criminelen worden en het gemunt hebben op andere mensen bezittingen rest er weinig anders dan politioneel ingrijpen. Maar dat alleen is niet voldoende. Als het van Tino Ruyters van Free Clinic afhangt, wordt er evenredig veel aandacht en middelen besteed aan de opvang en hulpverlening dan aan het repressieve verhaal. Daar kan eigenlijk niemand op tegen zijn. Ook dit stadsbestuur niet. En er is eigenlijk weinig wat erop wijst dat de Antwerpse beleidsploeg niet bereid is om ook in de hulp aan verslaafden te blijven investeren. Over hoe dat moet, is er dan weer minder consensus.

Neem nu de gebruikersruimte voor drugsgebruikers. De meeste hulpverleners zijn daarvoor vragende partij. De meeste politici, zowel van links als van rechts, iets minder of durven het niet openlijk te zeggen. Misschien moet er bij het zoeken naar oplossingen om de drugsoverlast te minimaliseren een beetje pragmatischer gedacht worden. En dat zo'n gebruikersruimte toevallig voor de verslaafden ook een goede zaak kan zijn is dan eerder een voor- dan een nadeel. In elk geval hebben hulpverleners en politici weinig andere keuze dan samen te werken. Omgaan met de drugsproblematiek in Antwerpen is te complex en tegelijkertijd ook te belangrijk om er een ideologisch steekspel van te maken.